

Nr 41

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 57 och 62 §§ lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse, m. m.

I en den 2 april 1965 dagtecknad proposition, nr 113, vilken hänvisats till bankoutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag angående ändrad lydelse av 57 och 62 §§ lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse;
- 2) lag angående ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker;
- 3) lag angående ändring i lagen den 25 maj 1956 (nr 216) om jordbrukskasserörelsen;
- 4) lag om ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 417) angående införande av nya lagen om sparbanker;
- 5) förordning om ändring i förordningen den 21 juni 1922 (nr 277) angående postsparbanken;
- 6) förordning om ändring i förordningen den 11 juli 1924 (nr 378) angående postgirorörelse.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås nya bestämmelser om bundna lån i affärsbanker, sparbanker och jordbrukets kreditkassor. De nya bestämmelserna grundar sig i huvudsak på ett förslag av kreditinstitututredningen och innebär en avsevärd liberalisering. Affärsbankerna får enligt förslaget rätt att utlämna bundna reverslån intill ett belopp motsvarande 25 % av det sammanlagda beloppet av eget kapital och inlåning. De övriga kreditinstituten får bestämmelser av motsvarande innehåll.

Samtliga nu nämnda kreditinstitut avses vidare få ökade inlåningsmöjligheter. Den inlåningsrättsgrundande basen föreslås nämligen, i den mån den består av förlagskapital, vidgad till det dubbla i förhållande till dess nuvarande omfattning. Dessutom föreslås att de nuvarande dispenskraven i fråga om förlagskapitalets ställning i inlåningsavseende slopas.

Slutligen föreslås att den nuvarande begränsningen i sparbanks rätt att bevilja checkräkningskredit, nämligen till ett maximibelopp i varje individuellt fall av 25 000 kr., avskaffas.

Förslagen avses skola träda i kraft den 1 juli 1965.

De vid propositionen fogade författningsförslagen har följande lydelse.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 57 och 62 §§ lagen den 31 mars 1955 (nr 183)
om bankrörelse

Härigenom förordnas, att 57 och 62 §§ lagen den 31 mars 1955 om bankrörelse¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

57 §.

Är lån icke ställt att betalas inom sex månader, skall bankaktiebolaget förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom sagda tid.

Ställes lån icke att betalas inom ett år, skall bankaktiebolaget förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom sagda tid.

Utan att förbehålla sig rätt som i första stycket sägs må bankbolag

Utan förbehåll enligt första stycket må bankbolag

1. bevilja kredit i räkning på högst ett år;

1. bevilja återlån enligt reglementet angående allmänna pensionsfondens förvaltning med längre löptid än ett år;

2. bevilja återlån, varom stadgas i reglementet angående allmänna pensionsfondens förvaltning, med längre löptid än sex månader; samt

3. i enlighet med närmare bestämmelser i bolagsordningen utlämna andra lån mot skuldebrev med längre löptid än sex månader till sammanlagt belopp av högst tjugu procent av bolagets eget kapital, dock att beträffande lån, för vilkas fulla gäldande staten är ansvarig, nämnda belopp må överskridas med sammanlagt högst fem procent av bolagets eget kapital.

2. utlämna andra lån mot skuldebrev med längre löptid än ett år till sammanlagt belopp motsvarande högst tjugufem procent av summan av bolagets eget kapital och dess inlåning efter avdrag för lån som upptagits hos allmänna pensionsfonden i samband med återlån.

Lån som avses i andra stycket 3 må, där icke staten är ansvarig för lånets fulla gäldande, icke ställas på längre återbetalningstid än tio år och ej heller uppgå till högre belopp i varje särskilt fall än etthundra fem-

Förfallotiden för lån skall bestämmas så, att den är förenlig med villkoren för bankbolagets förbindelser. Lån som avses i andra stycket 2 må icke ställas på längre återbetalningstid än tio år. Utgöres säkerheten för

¹ Senaste lydelse av 57 § se 1962:615 och av 62 § se 1963:181.

(Nuvarande lydelse)

tiotusen kronor. Beträffande nu avsett lån, för vars fulla gäldande staten icke är ansvarig och för vilket säkerheten utgöres av borgen av annan än kommun eller därmed jämförlig samfällighet, skall i skuldebrevet utfästas årlig avbetalning i förhållande till den tid, för vilken lånet beviljats.

(Föreslagen lydelse)

sådant lån av borgen, skall i skuldebrevet utfästas årlig avbetalning i förhållande till den tid för vilken lånet beviljas.

Bankbolaget skall förbehålla sig rätt att uppsäga lån som avses i andra stycket till återbetalning senast inom tre månader, om säkerheten för lånet försvagas i märklig mån.

Bestämmelserna i denna paragraf äga icke tillämpning på lån, för vars fulla gäldande staten eller kommun eller därmed jämförlig samfällighet är ansvarig. Föreskriften i tredje stycket första punkten gäller dock även sådant lån.

62 §.

Bankaktiebolag äger — — — — — miljoner kronor.

Såsom inlåning — — — — — pantförskrivna medel.

På ansökan av bankbolag äger Konungen, efter hörande av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret samt tillsynsmyndigheten, medgiva att av bolaget utställda förlagsbevis icke skola anses såsom inlåning samt att med bolagets eget kapital må likställas, intill ett belopp motsvarande högst hälften av bolagets aktiekapital, nominella värdet å förlagsbevis, utställda av bolaget.

Bankbolag äger utan hinder av bestämmelserna i första stycket upplåna medel mot förlagsbevis. Sålunda upplånat kapital må vid tillämpning av nämnda bestämmelser intill ett belopp motsvarande bolagets aktiekapital likställas med dess eget kapital. I fråga om kapital, som kan av långivaren återkrävas inom fem år, skall dock iakttagas att med bolagets eget kapital må likställas högst så stor del av det varje år förfallande beloppet som svarar mot en tiondel av bolagets aktiekapital.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1965.

Förslag

till

Lag**angående ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker**

Härigenom förordnas, att 27—29 §§ lagen den 3 juni 1955 om sparbanker¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***27 §.**

Sparbank äger ————— sparbankens fonder.

I intet ————— sparbankens fonder.

På ansökan av sparbank äger Konungen, efter hörande av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret samt tillsynsmyndigheten, medgiva att av sparbanken utställda förlagsbevis icke skola anses såsom inlåning samt att med sparbankens fonder må likställas, intill ett belopp motsvarande högst hälften av sparbankens reservfond, nominella värdet å förlagsbevis, utställda av sparbanken.

Sparbank äger utan hinder av bestämmelserna i första stycket upplåna medel mot förlagsbevis. Sålunda upplånat kapital må vid tillämpning av nämnda bestämmelser intill ett belopp motsvarande sparbankens reservfond likställas med sparbankens fonder. I fråga om kapital, som kan av långivaren återkrävas inom fem år, skall dock iakttagas att med sparbankens fonder må likställas högst så stor del av det varje år förfallande beloppet som svarar mot en tiondel av sparbankens reservfond.

Sparbank, som ————— i beräkning.

28 §.

Sparbanks utlåningsrörelse — — — — — sparbankens verksamhetsområde.

Lån må ej utlämnas mot annat fordringsbevis än skuldebrev. Utan hinder av vad sålunda stadgas må dock beviljas kredit i checkräkning till belopp i varje särskilt fall av högst tjugufemtusen kronor.

Lån må ej utlämnas mot annat fordringsbevis än skuldebrev. Utan hinder av vad sålunda stadgas må dock beviljas kredit i checkräkning.

Lån utan ————— jämförlig samfällighet.

I övrigt ————— i sparbanken.

Lån, för vilket säkerheten utgöres av borgen av annan än kommun eller därmed jämförlig samfällighet, må utlämnas endast på viss tid och ej utestå längre än femton år. Är lånet ställt på längre återbetalningstid än ett år, skall i skuldebrevet ut-

¹ Senaste lydelse av 27 § se 1962:234, av 28 § se 1963:180 och av 29 § se 1962:616.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

fästas årlig avbetalning i förhållande till den tid, för vilken lånet beviljats; dock må frihet från avbetalning kunna medgivas, där fråga är om studielån, under högst fem år från lånets utlämnande samt i övrigt, där så finnes påkallat med hänsyn till lånets ändamål, under högst tre år från samma tidpunkt. Oavsett vad som avtalats om återbetalning, skall sparbank förbehålla sig sådan uppsägningsrätt som i 29 § första stycket sägs.

Vad i fjärde och femte styckena är stadgat skall ej gälla lån, för vars fulla gäldande staten är ansvarig.

Vad i fjärde stycket är stadgat skall ej gälla lån, för vars fulla gäldande staten är ansvarig.

29 §.

Är lån, för vars fulla gäldande staten icke är ansvarig eller för vilket kommun eller därmed jämförlig samfällighet ej svarar i egenskap av huvudgäldenär eller löftesman, icke ställt att betalas inom tre månader eller, där fråga är om lån, för vilket säkerheten utgöres av inteckning i fast egendom eller tomträtt, inom sex månader, skall sparbanken förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom tid, som nyss för varje fall sagts; och må sådan uppsägningsrätt icke i något avseende inskränkas av sparbanken. Utan förbehåll om uppsägningsrätt må dock återlån enligt reglementet angående allmänna pensionsfondens förvaltning beviljas med längre löptid än här angivits samt kredit i checkräkning beviljas på högst ett år.

Utan hinder av vad i första stycket sägs må sparbank, där summan av insättarnas behållning å sparbanksräkning och sparbankens fonder enligt senaste bokslut uppgår till minst fem miljoner kronor, på sätt och i den omfattning nedan stadgas mot säkerhet av inteckning i fast egendom inom verksamhetsområdet eller tomträtt till fastighet inom om-

Ställes lån icke att betalas inom ett år, skall sparbanken förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom sagda tid.

Utan förbehåll enligt första stycket må sparbank

1. bevilja återlån enligt reglementet angående allmänna pensionsfondens förvaltning med längre löptid än ett år;

2. utlämna andra lån mot skuldebrev med längre löptid än ett år till sammanlagt belopp motsvarande högst tjugufem procent av summan

(Nuvarande lydelse)

rådet utlämna lån, ställt på längre återbetalningstid än sex månader, utan att därvid förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning inom sagda tid.

Lån som nyss sagts må utlämnas högst till ett sammanlagt belopp motsvarande trettio procent av summan av insättarnas behållning å sparbanksräkning och sparbankens fonder enligt senaste bokslut. Högst en femtedel av nämnda belopp må ställas att förfalla under ett och samma år. Lånen må icke ställas på längre återbetalningstid än tio år.

Innan lån, varom nu är fråga, beviljas, skall sparbanken företaga uppskattning av värdet å den fasta egendomen eller å byggnad eller byggnader, som uppförts å den med tomträtt upplåtna fastigheten.

Såsom säkerhet må godtagas allenast inteckning i jordbruksfastighet eller i sådan bostads- eller affärsfastighet, som är belägen inom område för vilket stadsplan eller byggnadsplan fastställts, eller inteckning i tomträtt till bebyggd fastighet inom dylikt område, såvida den eller de byggnader, som finnas uppförda å tomträttsmarken, äro avsedda väsentligen för bostadsändamål samt 4 kap. lagen om nyttjanderätt till fast egendom i dess lydelse av den 5 juni 1953 äger tillämpning å tomt-rätten. Inteckningen skall ligga inom sextio procent av senast fastställda taxeringsvärdet å den fasta egendomen, byggnaden eller byggnaderna och likaledes inom sextio procent av det i nästföregående stycke omförmälda uppskattningsvärdet.

Sparbank skall förbehålla sig rätt att till betalning senast inom tre månader uppsäga lån, varom nu är fråga, därest den intecknade fasta egendomen eller tomträtten till följd av vanvård av byggnad, skogsavverkning eller av annan anledning undergår sådan värdeminskning, att

(Föreslagen lydelse)

av sparbankens fonder och dess inlåning efter avdrag för lån som upptagits hos allmänna pensionsfonden i samband med återlån.

Förfallotiden för lån skall bestämmas så, att den är förenlig med villkoren för sparbankens förbindelser. Lån som avses i andra stycket 2 må icke ställas på längre återbetalningstid än tio år.

Utgöres säkerheten för lån av borgen och är lånet ställt på längre återbetalningstid än ett år, skall i skuldebrevet utfästas årlig avbetalning i förhållande till den tid för vilken lånet beviljas. Sådant lån må, i annat fall än i fråga om lån som avses i andra stycket, utlämnas endast på viss tid och ej utestå längre än femton år. Därvid må frihet från avbetalning medgivnas, för studielån under högst fem år från lånets utlämnande, och för annat lån, om det är påkallat med hänsyn till lånets ändamål, under högst tre år från samma tidpunkt.

Sparbanken skall förbehålla sig rätt att uppsäga lån som avses i andra stycket till återbetalning senast inom tre månader, om säkerheten för lånet försvagas i märklig mån.

Bestämmelserna i denna paragraf äga icke tillämpning på lån, för vars fulla gäldande staten eller kommun eller därmed jämförlig samfällighet är ansvarig. Föreskriften i tredje stycket första punkten gäller dock även sådant lån.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

säkerheten i märklig mån försvagas, eller därest tomträten uppsäges. Nedsättning av taxeringsvärdet å den fasta egendomen eller å byggnaden eller byggnaderna å den med tomträtt upplåtna fastigheten skall icke i och för sig utgöra grund för uppsägning. I fråga om återlån, som avses i första stycket, skall sparbank förbehålla sig rätt att, därest den för lånet ställda säkerheten i märklig mån försvagas, uppsäga lånet till betalning senast inom tre månader.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1965.

Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 25 maj 1956 (nr 216)

om jordbrukskasserörelsen

Härigenom förordnas, att 17, 34 och 36 §§ lagen den 25 maj 1956 om jordbrukskasserörelsen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

17 §.

Centralkassa för — — — — — åt medlemmarna.

Centralkassa äger från allmänheten mottaga inlåning på räkning som av bank allmänligen begagnas ävensom upptaga lån mot sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar som medföra rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (f ö r l a g s b e v i s).

Centralkassa äger från allmänheten mottaga inlåning på räkning som av bank allmänligen begagnas ävensom upptaga lån mot sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar som medföra rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (f ö r l a g s b e v i s). Härutöver må kassan, i samband med återlån enligt reglementet angående allmänna pensionsfondens förvaltning, hos denna fond upptaga däremot svarande lån.

Det åligger — — — — — dessa kassor.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

34 §.

Centralkassa äger — — — — — eget kapital.

I intet — — — — — eget kapital.

Såsom inlåning — — — — — än centralkassan.

På ansökan av centralkassa äger Konungen, efter hörande av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret samt tillsynsmyndigheten, medgiva att av centralkassan utställda förlagsbevis icke skola anses såsom inlåning samt att med eget kapital må likställas, intill ett belopp motsvarande högst hälften av det belopp vartill centralkassans och de anslutna jordbrukskassornas eget kapital uppgår, nominella värdet på förlagsbevis, utställda av centralkassan.

Centralkassa äger utan hinder av bestämmelserna i första stycket upplåna medel mot förlagsbevis. Sålunda upplånat kapital må vid tillämpning av nämnda bestämmelser intill ett belopp motsvarande centralkassans och de anslutna jordbrukskassornas eget kapital likställas med detta kapital. I fråga om kapital, som kan av långivaren återkrävas inom fem år, skall dock iakttagas att med centralkassans och de anslutna jordbrukskassornas eget kapital må likställas högst så stor del av det varje år förfallande beloppet som svarar mot en tiondel av detta kapital.

36 §.

Kredit från — — — — — vederbörande centralkassa.

Reverslån må beviljas på högst ett år eller, om pant av fastighetsinteckning eller obligationer blivit ställd, på viss tid, högst tre månader, efter uppsägning. Kredit i räkning må beviljas på högst ett år. Växel må diskonteras på högst sex månader. Omfattning av kredit må kunna medgivas.

Ställes lån icke att betalas inom ett år, skall kreditkassan förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom sagda tid.

Utan förbehåll enligt andra stycket må

1. centralkassa bevilja återlån enligt reglementet angående allmänna pensionsfondens förvaltning med längre löptid än ett år;

2. kreditkassa utlämna andra lån mot skuldebrev med längre löptid än ett år till sammanlagt belopp, vilket jämte det sammanlagda beloppet av här avsedd utlåning från övriga kreditkassor inom vederbörande centralkassas verksamhetsområde motsvarar högst tjugufem procent av summan av centralkassans och de anslutna jordbrukskassornas eget kapital samt centralkassans inlåning efter avdrag för lån som upptagits hos allmänna pensionsfonden i samband med återlån.

Förfallotiden för lån skall bestämmas så, att den är förenlig med vill-

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

koren för kreditkassans förbindelser. Lån som avses i tredje stycket 2 må icke ställas på längre återbetalningstid än tio år. Utgöres säkerheten för sådant lån av borgen, skall i skuldebrevet utfästas årlig avbetalning i förhållande till den tid för vilken lånet beviljas.

Centralkassa skall enligt 17 § tredje stycket meddela de särskilda anvisningar som fordras för tillämpningen av bestämmelserna i tredje stycket 2 och fjärde stycket första punkten.

Kreditkassa skall förbehålla sig rätt att uppsäga lån som avses i tredje stycket senast inom tre månader, om säkerheten för lånet försvagas i märklig mån.

Bestämmelserna i denna paragraf äga icke tillämpning på lån, för vars fulla gäldande staten eller kommun eller därmed jämförlig samfällighet är ansvarig. Föreskrifterna i första stycket och fjärde stycket första punkten gälla dock även sådant lån.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1965.

Förslag

till

Lag

om ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 417) angående införande av
nya lagen om sparbanker

Härigenom förordnas, dels att 4 § lagen den 3 juni 1955 angående införande av nya lagen om sparbanker skall upphöra att gälla, dels att 6 § förstnämnda lag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

4 §.

Utan hinder av vad i 29 § femte stycket nya lagen stadgas beträffande säkerhet för lån, vilket är ställt

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

på längre återbetalningstid än sex månader och beträffande vilket sparbanken icke förbehållit sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning inom sagda tid, må sparbank jämväl i fortsättningen såsom säkerhet för dylikt lån godtaga inteckning i sådan tomträtt till inom sparbankens verksamhetsområde belägen fastighet med byggnad avsedd huvudsakligen för bostadsändamål eller till affärslokaler, beträffande vilken 4 kap. lagen om nyttjanderätt till fast egendom i dess lydelse före den 1 januari 1954 äger tillämpning; dock att avtal, varigenom tomträtten upplåtits, skall hava upprättats i enlighet med av sparbanksinspektionen godkänt formulär eller eljest hava blivit godtaget av inspektionen samt att återbetalningstiden för lånet icke skall utgå senare än fem år före tomträttsavtalets upphörande.

6 §.

I fråga — — — — — år 1965.

9. Utan hinder av vad i 28 § fjärde stycket eller 29 § femte stycket nya lagen stadgas beträffande säkerhet för lån, må egendom, som innan nya lagen vunnit tillämpning å sparbanken genom att registrering skett ställts som säkerhet för lån, alltjämt godtagas som sådan under lånets fortsatta löptid.

9. Utan hinder av vad i 28 § fjärde stycket nya lagen stadgas beträffande säkerhet för lån, må egendom, som innan nya lagen vunnit tillämpning å sparbanken genom att registrering skett ställts som säkerhet för lån, alltjämt godtagas som sådan under lånets fortsatta löptid.

10. De styrelseledamöter — — — å likvidationen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1965.

Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen den 21 juni 1922 (nr 277)
angående postsparbanken

Härigenom förordnas, *dels* att 10 § förordningen den 21 juni 1922 angående postsparbanken¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels* att i övrigt i nämnda förordning ordet generalpoststyrelsen och former av detta ord skola ersättas med ordet poststyrelsen och motsvarande former därav.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

10 §.

I postsparbanken inestående medel äger *generalpoststyrelsen* förvalta och fruktburgöra enligt grunder, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

För att tillgodose tillfälligt penningbehov för postsparbanken äger *generalpoststyrelsen* begagna kredit i checkräkning hos riksbanken eller inländskt bankaktiebolag eller annorledes upptaga lån.

I postsparbanken inestående medel äger *poststyrelsen* förvalta och fruktburgöra enligt grunder, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

För att tillgodose tillfälligt penningbehov för postsparbanken äger *poststyrelsen* begagna kredit i checkräkning hos riksbanken eller inländskt bankaktiebolag eller annorledes upptaga lån. Dessutom äger *poststyrelsen*, i samband med återlån enligt reglementet den 28 maj 1959 (nr 293) angående allmänna pensionsfondens förvaltning, hos denna fond upptaga däremot svarande lån.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965.

¹ Senaste lydelse av 10 § se 1958:598.

Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen den 11 juli 1924 (nr 378)
angående postgirorörelse

Härigenom förordnas, *dels* att 12 § förordningen den 11 juli 1924 angående postgirorörelse¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels* att i övrigt i nämnda förordning ordet generalpoststyrelsen och former av detta ord skola ersättas med ordet poststyrelsen och motsvarande former därav.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

12 §.

De i postgirorörelsen inestående medel äger *generalpoststyrelsen* förvalta och fruktburgöra enligt grunder, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

De i postgirorörelsen inestående medel äger *poststyrelsen* förvalta och fruktburgöra enligt grunder, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

Av den — — — — — av Kungl. Maj:t.

För att tillgodose tillfälligt penningbehov för postgirorörelsen äger *generalpoststyrelsen* begagna kredit i checkräkning hos riksbanken eller inländskt bankaktiebolag eller annorledes upptaga lån.

För att tillgodose tillfälligt penningbehov för postgirorörelsen äger *poststyrelsen* begagna kredit i checkräkning hos riksbanken eller inländskt bankaktiebolag eller annorledes upptaga lån. *Dessutom äger poststyrelsen, i samband med återlån enligt reglementet den 28 maj 1959 (nr 293) angående allmänna pensionsfondens förvaltning, hos denna fond upptaga däremot svarande lån.*

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965.

Beträffande motiveringen för de framlagda förslagen får utskottet hänvisa till propositionen. I denna behandlas frågan om krediters löptid på s. 16—51, frågan om förlagslånens ställning som grund för inlåning på s. 51—61 och frågan om sparbanks rätt att bevilja checkräkningskredit på s. 61—65, varjämte specialmotivering till vissa punkter i författningsförslagen ges på s. 65—71.

¹ Senaste lydelse av 12 § se 1958:599.

Utskottet. Tre olika förslag framlägges i den nu förevarande propositionen. Såsom viktigast av dessa torde få betecknas det förslag som avser nya bestämmelser om bundna lån i affärsbanker, sparbanker och jordbrukets kreditkassor. Därutöver föreslås dels att dessa kreditinstitut skall få ökade inlåningsmöjligheter genom att förlagskapitalet i större utsträckning än hittills och utan särskilt medgivande skall grunda inlåningsrätt, dels att rätten för sparbank att bevilja checkräkningskredit icke längre skall vara maximerad till visst belopp i varje särskilt fall.

Det förstnämnda förslaget har i sin ursprungliga form väckts av kreditinstitututredningen, vilken sedan hösten 1962 är sysselsatt med att pröva frågan om gränsdragningen mellan olika kreditinstituts verksamhetsområden. I utredningens direktiv har särskilt angivits, att nuvarande regler rörande bunden långivning bör tas upp till granskning. Utskottet har under de senaste åren ett flertal gånger haft anledning att hänvisa till utredningens överväganden i detta hänseende, senast innevarande år i utlåtanden (nr 23 och 25) som berört de mindre och medelstora företagens finansieringsförhållanden.

När kreditinstitututredningen nu, innan den redovisar sina huvudresultat, i ett särskilt betänkande har föreslagit en väsentlig liberalisering av reglerna om rätten att lämna bundna lån, har detta skett under den bestämt uttalade förutsättningen att utredningens fortsatta arbete med gränsdragningsproblemen inte föregripes härigenom. Remissinstanserna har med ett undantag ställt sig positiva till förslaget. Undantaget är bankinspektionen, som i motsats till utredningen anser att denna har föregripit resultaten av sitt fortsatta arbete, enligt inspektionens uppfattning i onödan, eftersom en separat lösning av frågan om rätten att bevilja bundna lån inte skulle erfordras nu. Utskottet, som genom sin tidigare behandling av hittills hörande frågor blivit övertygat om att den föreslagna reformen är av stor betydelse i synnerhet för näringslivet, delar uppfattningen att den kan och bör genomföras omedelbart.

De bestämmelser som nu föreslås är till skillnad från de hittills gällande enhetliga för alla de berörda kreditinstituten. Även i detta avseende har bankinspektionen framfört kritik. Till bemötande därav uttalar departementschefen, att ett frångående av förslaget om enhetlighet i reglerna kan motiveras endast av en principiell uppfattning att en lagfäst gränsdragnings mellan de olika kreditinstitutens verksamhetsområden skall vidmakthållas även framgent. Att hävda denna uppfattning innebär, menar departementschefen, att i förtid ta ställning i den gränsdragningsfråga som kreditinstitututredningen har att pröva. Enligt utskottets mening är detta resonemang knappast hållbart — med större rätt kan övergivandet av den hittillsvarande differentieringen mellan kreditinstituten sägas föregripa utredningens ståndpunktslagande. Oavsett denna invändning är utskottet emellertid berett att ansluta sig till vad som på denna punkt föreslås i propositionen.

När det gäller förslaget konkreta utformning har utskottets granskning icke i något avseende givit anledning till erinran. Utskottet vill påpeka att för postbankens del hithörande regler i huvudsak kommer att utfärdas av Kungl. Maj:t i administrativ ordning och således icke detaljredovisas i propositionen. Det föreslagna införandet i postbanks- och postgiroförordningarna av en bestämmelse om rätt för poststyrelsen att i samråd med återlån upptaga lån i allmänna pensionsfonden tillstyrkes av utskottet.

I den här behandlade delen av propositionen berör departementschefen avslutningsvis frågan om en skärpt amorteringsskyldighet när det gäller bundna lån. Då vad departementschefen härvidlag uttalar snarast har karaktären av tilläggsdirektiv för kreditinstitututredningens arbete, föranleder det inte något yttrande från utskottets sida.

Kreditinstitututredningen har även fått sig anvisad uppgiften att pröva frågan om förlagsupplånningens ställning i inlåningshänseende. När detta spörsmål nu har aktualiserats är det emellertid i första hand med anledning av en framställning som gjorts av Svenska bankföreningen och varöver utredningen avgivit utlåtande. De båda opinionsyttringarna har resulterat i propositionens förslag, som bl. a. innebär att förlagskapital kan tillgodoräknas som inlåningsrättsgrundande i dubbelt så stor utsträckning som nu. Den förordade ändringen får betraktas som ett provisorium och godtas med hänsyn därtill även av bankinspektionen. Utskottet tillstyrker dess genomförande med den i propositionen angivna detaljutformningen.

Önskemålet att beloppsmaximeringen för sparbankernas checkräkningskrediter skall slopas har framförts av Svenska sparbanksföreningen och vunnit stöd icke blott av kreditinstitututredningen utan även av bankinspektionen. Utskottet ansluter sig till uppfattningen att även denna ändring av gällande regler för kreditinstitutet utan våda kan genomföras inom ramen för den nu aktuella delreformen.

Åberopande vad här anförts hemställer utskottet,

att riksdagen måtte med bifall till förevarande proposition antaga de vid propositionen fogade författningsförslagen.

Stockholm den 18 maj 1965

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Gustaf Henry Hansson, Åke Larsson, Palm, Augustsson*, Per Jacobsson och Lundberg;

från andra kammaren: herrar Regnéll, Berglund, Franzén i Motala, Bengtsson i Landskrona, Larsson i Umeå, Ekström i Iggesund*, Börjesson i Falköping och Gustavsson i Ängelholm.

* Ej närvarande vid justeringen.